

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(вибіркова фахова навчальна дисципліна)

Міжнародні організації

Розробник: Калініченко Олександр Володимирович, доцент
кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, к.е.н., доцент

Полтава 2022 р.

Опис навчальної дисципліни та інформації про розробника

Назва навчальної дисципліни	Міжнародні організації
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	Вибіркова фахова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин
Контактні дані розробника	Викладач: Калініченко Олександр, кандидат економічних наук, доцент Контакти: ауд. 76, навчальний корпус № 4, ауд. 476, навчальний корпус № 4, e-mail: oleksandr.kalinichenko@pdaa.edu.ua , тел.: (0532)56-98-24, https://www.pdaa.edu.ua/people/kalinichenko-oleksandr-volodymyrovych
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність Освітня програма	292 Міжнародні економічні відносини <i>ОПП Міжнародні економічні відносини</i>
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Перелік базових дисциплін, що передують її вивченню відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми Економіка підприємства: Міжнародна економічна діяльність України, Міжнародне право, Міжнародні відносини і світова політика, Міжнародні економічні відносини, Міжнародні фінанси, Національна та міжнародна економічна безпека, Світова економіка, Теорія міжнародних відносин, Теорія, методологія і практика аналізу міжнародних відносин

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: сформувані систему знань про організаційні інститути багатостороннього регулювання міжнародних відносин; тенденції, принципи та механізми функціонування міжнародних організацій в умовах трансформації сучасного геопростору та формування нового світового порядку, напрями й перспективи співробітництва з ними України.

Основні завдання навчальної дисципліни: вивчення цілей, повноважень, організаційної структури, видів, методів та інструментарію діяльності міжнародних організацій в різних сферах економічного співробітництва; набуття знань і вмінь з аналізу і оцінки функціонування міжнародних організацій.

Компетентності:

загальні:

ЗК 12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

спеціальні (фахові):

ФК 1. Здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/деінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції.

ФК 3. Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку.

ФК 4. Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо-, і мікрорівнях.

Програмні результати навчання:

ПРН 15. Визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

Програма та структура навчальної дисципліни

Тема 1. Міжнародні організації в системі регулювання міжнародних економічних відносин

Сутність поняття «міжнародної організації». Чинники утворення. Критерії типізації міжнародних організацій. та характерні риси організацій відповідних типів. Організаційно-функціональна структура міжнародних організацій: цілі, сфера компетенції, функції, механізми прийняття рішень та їх виконання. Класифікація міжнародних організацій за ступенем інтеграції (зона преференційної торгівлі, зона вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, економічний союз). Прийняття рішень у міжнародних організаціях. Механізми впливу міжнародних організацій на країни-члени.

Тема 2. Організація Об'єднаних Націй (ООН) та міжнародне співробітництво

Мета, цілі й принципи діяльності. Членство в ООН. Організаційно-функціональна структура ООН. Головні органи: Генеральна Асамблея (ГА), Рада безпеки (РБ), Економічна і соціальна рада (ЕКОСОП), Рада з опіки (РО) Міжнародний суд, Секретаріат. Регіональні комісії ООН. Європейська економічна комісія (ООН/ЄЕК), Економічна і соціальна комісія для Азії і Тихого океану (ЕСКАТО), Економічна і соціальна комісія для Західної Азії (ЕСКЗА), Економічна комісія для Латинської Америки і країн Карибського басейну (ЕКЛАК), Економічна комісія для Африки (ЕКА).

Фонди, програми і робочі органи ООН: Фонд розвитку інвестицій, Конференція ООН з торгівлі і розвитку (ЮНКТАД), Програма розвитку ООН (ПРООН), Програма з навколишнього середовища (ЮНЕП), Всесвітня продовольча програма (ВВП) та ін.

Спеціалізовані установи ООН: Міжнародна організація праці (МОП), Продовольча і сільськогосподарська організація (ФАО), Організація з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО), Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ), Організація з промислового розвитку (ЮНІДО). Автономні організації, пов'язані з ООН: Міжнародне агентство з атомної енергетики (МАГАТЕ), Міжнародна рада з контролю за наркотичними засобами, Міжнародний торговий центр (МТЦ), Всесвітня торгова організація (ВТО), Всесвітня організація з туризму (ВОТ).

Тема 3. Сучасні інтеграційні угруповання світу

Західноєвропейська модель інтеграції. Європейський Союз (ЄС): цілі, принципи, структура діяльності. Рада Європи як міждержавна організація універсального характеру. Організація економічного співробітництва й розвитку (ОЕСР), Консультативні групи держав. Організації у рамках ЄС: Європейське економічне співтовариство (ЄЕС – «спільний ринок»). Європейський валютний союз (Єврозона), Європейська асоціація вільної торгівлі (ЄАВТ), Європейський економічний простір (ЄЕП). Регіональні економічні організації країн Західної і Східної Європи: Рада держав Балтійського моря (РДБМ), Організація Чорноморського економічного співробітництва (ОЧЕС).

Економічна інтеграція держав американського регіону: Організація Американських держав (ОАД). Латиноамериканська економічна система (СЕЛА), Північноамериканська зона вільної торгівлі (НАФТА), Південний спільний ринок (МЕРКОСУР), Карибський спільний ринок (КАРІКОМ). Асоціація держав Південно-Східної Азії (АСЕАН). Азіатсько-Тихоокеанське економічне співробітництво (АТЕС). Організація арабських країн-експортерів нафти (ОАПЕК). Спільний ринок Східної і Південної Африки (СРСПА), Митний та економічний союз Центральної Африки (МЕСЦА).

Тема 4. Міждержавні організації з регулювання економічних відносин на галузевому рівні

Регулювання в галузі сільського господарства й продовольства: Продовольча й сільськогосподарська організація (ФАО), Міжнародний фонд сільськогосподарського розвитку (МФСР), Світова продовольча рада (СПР). Організація з регулювання в галузі промислового розвитку (ЮНІДО). Міжнародна агенція з атомної енергії (МАГАТЕ). Міжнародні організації у боротьбі з незаконним бізнесом (ФАТФ). Міжнародна організація праці (МОП): цілі, структура, членство.

Діяльність основних неурядових економічних організацій (Міжнародний Кооперативний альянс; Європейський діловий конгрес; Римський клуб; Дакарський клуб).

Всесвітній економічний форум (Давос).

Тема 5. Міжнародні організації у сфері регулювання світової торгівлі

Система міжнародних організацій з регулювання світової торгівлі. Конференція ООН з торгівлі і розвитку (ЮНКТАД). Комісія ООН з торгівлі і розвитку (ЮНСІТРАЛ). Міжнародний торговельний центр (МТЦ).

Основні напрями регулювання світової торгівлі. Міжнародні багатосторонні торговельні переговори (раунди). Створення Генеральної угоди з тарифів і торгівлі (ГАТТ). Світова організація торгівлі (СОТ): організаційна структура, принципи діяльності.

Процедури вступу до СОТ. Міжнародні організації з регулювання світових товарних ринків: Конференція ООН з торгівлі і розвитку (ЮНКТАД), Міжнародний торговий центр ЮНКТАД/ВТО (МТЦ), Північноамериканська зона вільної торгівлі (НАФТА), Південний спільний ринок (МЕРКОСУР), Спільний ринок Східної і Південної Африки (СРСПА), Митний та економічний союз Центральної Африки (МЕСЦА) та ін.

Тема 6. Міжнародні валютно-кредитні організації в системі регулювання світового господарства

Система міжнародних валютно-кредитних організацій. Чинники і мета виникнення міжнародних фінансових інститутів, вплив на глобалізаційні процеси. Міжнародний валютний фонд (МВФ): основні цілі та напрями діяльності. Механізм кредитування МВФ. Група Світового банку. Розподіл функцій між МВФ і Світовим банком. Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР). Міжнародна асоціація розвитку (МАР), умови отримання кредитних коштів у МАР. Регіональні банки розвитку: Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Європейський інвестиційний банк (ЄІБ). Чорноморський банк торгівлі та розвитку (ЧБТР). Банк міжнародних розрахунків (БМР). Багатостороннє агентство з гарантування інвестицій (БАГІ). Міжнародний центр з урегулювання інвестиційних спорів (МЦУІС). Організації з регулювання зовнішньої заборгованості та реструктуризації боргів (Паризький клуб офіційних кредиторів, Лондонський клуб комерційних кредиторів).

Тема 7. Міжурядові організації військово-політичного та безпекового спрямування

Рада Безпеки ООН в системі міжнародних міжурядових організацій. Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ). Історія створення, організаційна структура, основні цілі, принципи, напрями діяльності та інститути ОБСЄ.

Організація Північноатлантичного договору (НАТО): склад та загальна характеристика органів. Мета та цілі діяльності НАТО. Соціально-економічна та політико-географічна характеристика членів організації. Військові операції і місії НАТО. Геополітична роль НАТО у сучасному світі. Україна і НАТО: основні галузі співпраці

Тема 8. Особливості та перспективи співробітництва України з міжнародними організаціями

Еволюція розвитку відносин України з основними міжнародними економічними організаціями. Особливості сучасного етапу співробітництва України з ООН та економічними організаціями системи ООН. Україна і Світова організація торгівлі (СОТ). Співробітництво України з міжнародними валютно-фінансовими організаціями. Україна і МВФ. Діяльність Світового банку в Україні. Україна та ЄБРР. Відносини України з економічними організаціями галузевого напрямку (ЮНІДО, ЮНКТАД, МАГАТЕ, ВОТ). «Європейський вектор» економічної інтеграції України, перспективи співробітництва з країнами ЄС. Основні напрями співпраці України з НАТО.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		л	п	с.р.
Тема 1. Міжнародні організації в системі регулювання міжнародних економічних відносин	15	2	3	10
Тема 2. Організація Об'єднаних Націй (ООН) та міжнародне співробітництво	15	2	3	10
Тема 3. Сучасні інтеграційні угруповання світу	15	2	3	10
Тема 4. Міждержавні організації з регулювання економічних відносин на галузевому рівні	15	2	3	10
Тема 5. Міжнародні організації у сфері регулювання світової торгівлі	15	2	3	10
Тема 6. Міжнародні валютно-кредитні організації в системі регулювання світового господарства	15	2	3	10
Тема 7. Міжурядові організації військово-політичного та безпекового спрямування	15	2	3	10
Тема 8. Особливості та перспективи співробітництва України з міжнародними організаціями	15	2	3	10
Усього годин	120	16	24	80

Оцінювання результатів навчання
Форми контролю результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	усне опитування	виконання вправ на практичних заняттях	розв'язування тестів	виконання завдань зі сам. роб.	
ПРН 15. Визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними	16	14	10	60	100
Разом	16	14	10	60	100

Форми поточного контролю знань здобувачів вищої освіти:

– опитування теоретичних питань (0 – 3 бала):

0 балів – студент не готовий до відповіді або виявив неспроможність висвітлити питання (тему) чи питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновків, узагальнення;

1 бал – студент виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу (теми), певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. Питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені помилки, неточності, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу (теми), нечітко виражене ставлення слухача до фактів;

2 бали – студент виявляє достатні знання і розуміння основних положень навчального матеріалу (теми), аналізує матеріал та робить власні висновки. Питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені несуттєві помилки та неточності;

3 бали – студент показує глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми (теми), проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал;

– виконання вправ на практичних заняттях (розв'язку задач) (0 – 5 балів):

0 балів – потрібне повторне виконання;

1 бал – здобувач вищої освіти частково володіє матеріалом, не в змозі викласти зміст основних показників і висновків, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі завдання, частково забезпечивши відображення запланованих результатів навчання;

2 бали – здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість завдань частково забезпечивши відображення запланованих результатів навчання;

3 бали – здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину завдань та демонструє досягнення половини запланованих результатів навчання;

4 бали – здобувач вищої освіти достатньо повно володіє матеріалом, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість завдань та демонструє досягнення більшої частини запланованих результатів навчання;

5 балів – здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє матеріалом, правильно вирішив усі завдання. Відповідь характеризує уміння виявляти та розв’язувати проблему, інтегрувати знання, повністю відображає визначені результати навчання;

– розв’язування тестів (0 – 2 бала):

0 балів – студент відповідає менше, ніж на 50 % тестів;

1 бал – студент правильно відповідає на 50 – 69 % тестів;

2 бали – студент правильно відповів на 70 – 100 % тестів;

– доповідь (0 – 2 бала):

0 балів – відповіді поверхові та містять багато помилок або неточностей;

1 бал – відповіді правильні, обґрунтовані;

2 бали – відповіді правильні, обґрунтовані, студент добре володіє матеріалом, який

розглядається;

– виконання завдань самостійної роботи (0 – 2 бала):

0 балів – вцілому обсяг виконаних завдань складає менше 50 % від загального обсягу;

1 бал – обсяг виконаної роботи становить від 50 % до 69 % від загального обсягу;

2 бали – обсяг виконаних завдань становить від 80 % до 100 % від загального обсягу.

Форма проведення семестрового контролю згідно з робочим та навчальним планом – залік.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Для освітньо-професійної програми Міжнародні економічні відносини спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини:

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом
	усне опитування	виконання вправ на практичних заняттях	розв’язування тестів	доповідь	виконання завдань зі сам. роб.	
Тема 1. Міжнародні організації в системі регулювання міжнародних економічних відносин	3	5	2	2	2	12
Тема 2. Організація Об’єднаних Націй (ООН) та міжнародне співробітництво	3	5	2		2	12
Тема 3. Сучасні інтеграційні угруповання світу	3	5	2		2	12
Тема 4. Міждержавні організації з регулювання економічних відносин на галузевому рівні	3	5	2		2	14
Тема 5. Міжнародні організації у сфері регулювання світової торгівлі	3	5	2		2	12
Тема 6. Міжнародні валютно-кредитні організації в системі регулювання світового господарства	3	5	2		2	12
Тема 7. Міжурядові організації військово-політичного та безпекового спрямування	3	5	2		2	12
Тема 8. Особливості та перспективи співробітництва України з міжнародними організаціями	3	5	2		2	14
Разом	24	40	16	4	16	100

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 120 год. Кількість кредитів – 4. Форма семестрового контролю – залік.

Політика навчальної дисципліни:

Відвідування занять є обов'язковим. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач вищої освіти отримує на занятті 0 балів та зобов'язаний відпрацювати таке заняття.

Письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями у межах встановлених норм. У разі виявлення факту плагіату здобувач вищої освіти отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати його. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

Є можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої / міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та / або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перезарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитно-трансферної системи. Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентуються Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Презентації.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Голиков А. П., Гасім С. В., Журавльов О. В. Міжнародні організації: навчальний посібник. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2014. 120 с.
2. Міжнародні організації. Кредитно-модульний курс: 3-тє вид. перероб. та доп. навчальний посібник. / [За ред. Ю. Г. Козака, В. В. Ковалевського, Н. С. Логвінової]. Київ : ЦУЛ. 2018. 344 с.
3. Міжнародні організації: тестовий тренінг: вид. 2-ге, перероб. та доп. / [В. О. Козуб, П. Л. Гринько]. Харків : «Видавництво «Форт», 2016. 63 с.
4. Макар Ю. І., Гдичинський В. Ю., Попик С. Д., Ротар Н. Ю. Україна в міжнародних організаціях: навчальний посібник. Чернівці: Прут. 2009. 880 с.
5. Свіда Т. О. Міжнародні організації: навчально-методичний посібник. Ужгород : ДВНЗ «УжНУ». 2016. 36 с.
6. Строймо Т. В. Міжнародні організації: навчальний посібник. Київ : Кондор-Видавництво. 2018. 250 с.
7. Тараненко Г. Г. Міжнародні організації : навчальний посібник. Київ : Київський міжнародний університет, 2017. 135 с.
8. Яковенко Н. Л. Міжнародні організації у сфері безпеки НАТО ОБСЄ : навчальний посібник. Київ : Київський університет, 2020. 367 с.

Допоміжні

1. Європейська та євроатлантична інтеграція: навчальний посібник / [О. В. Баула, Т. В. Божидарнік, Т. М. Вісіна, Н. М. Галазюк, О. М. Зелінська О. Я. Кравчук та ін.] за заг. ред. О. М. Лютак. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС. 2016. 376 с.

2. Грачевська Т. О. Міжнародні неурядові організації та їх внесок у проблему подолання бідності. *Грані*. 2014. № 5. С. 162 – 166.
3. Діяльність Міжнародної організації праці: навчальний посібник. / [Ю. Д. Древаль та ін. ; за заг. ред. Ю. Д. Древаля]. Харків : ХНАДУ. 2015. 184 с.
4. Колінець Л. Б. Новий світовий фінансовий порядок: Монографія. Тернопіль : ТНЕУ. 2018. 360 с.
5. Міжнародні організації: кредитно-модульний курс: навчально-методичний посібник. Під ред. Т. В. Андросової. Харків : ХДУХТ. 2013. 145 с.
6. Роль міжнародних організацій у діяльності інститутів громадянського суспільства в Україні: аналіт. доп. / [А. І. Кудряченко (керівник авт. кол.) та ін.] ; Держ. установа «Ін-т всевіт. історії НАН України». Київ : Ін-т всевіт. Історії. 2015. 87 с.
7. Скрипник О. М. Історія міжнародних організацій: навчальний посібник. Умань : ПП Жовтий О. О. 2011. 226 с.
8. Тригуб О. П. Міжнародні організації: методичні рекомендації до курсу. Миколаїв : «Ліон». 2007. 62 с.
9. The Economist: Світ у 2019 році [Гол. ред. Даніель Франклін]. Український випуск. Київ. 2019. 178 с.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Офіційний сайт ООН. URL: <http://www.un.org>.
2. Офіційний сайт ЮНЕСКО. URL: <http://www.unesco.org>.
3. Офіційний сайт Організації з Безпеки та Співробітництва в Європі. URL: <http://www.osce.org>.
4. Офіційний сайт Ради Європи. URL: <http://www.coe.int>.
5. Офіційний сайт Європейського Союзу. URL: <http://europa.eu>.
6. Офіційний сайт Організації Договору про колективну безпеку. URL: <http://www.dkb.gov.ru>.
7. Офіційний сайт НАТО. URL: <http://www.nato.int>.
8. Офіційний сайт Світової організації торгівлі. URL: <http://www.wto.org>.
9. Офіційний сайт Європейського банку реконструкції та розвитку. URL: <http://www.ebrd.com>.
10. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. URL: <http://www.imf.org>.
11. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org>.
12. Представництво Організації Об'єднаних Націй в Україні. URL: <http://www.un.org.ua>.
13. Офіс Ради Європи в Україні. URL: <http://www.coe.kiev.ua>.
14. Україна – НАТО. URL: <http://www.ukraine-nato.gov.ua>.